

Danko Plevnik

Karlovac

STVARALAČKI PRINOS STANKA KORAĆA U KARLOVAČKOM SVJETLU

Pregledni znanstveni rad

DOI: <https://doi.org/10.17234/9789533792668.13>

Stanko Korać je među ključnim osobama u oživljavanju Matice hrvatske u Karlovcu i jedan od pokretača časopisa *Svjetlo*. Između 1965. i 1968. objavio je osam znanstvenih i kritičkih eseja u prilogu *Karlovačkog tjednika*, usredotočivši se na hrvatske pisce poput Hinka Davile, Ivana Mažuranića, Milana Kovačevića, Grgura Karlovčana i Ulderika Donadinija, kao i na bosanskog pisca Hasana Kikića. Osim toga, autor je dva teksta od iznimne teorijske važnosti, „Nužnost i stvarnost književnopovijesne periodizacije” i „Tipologija tema u hrvatskim romanima između dva rata”, koji su ga etablirali kao vrlo cijenjenog autora. Neka od tih djela prvi su put objavljena u *Svjetlu*, koje je poslužilo kao poligon za njegova književna promišljanja. Nekoliko godina kasnije, ovi su spisi uklopljeni u jedno od njegovih najzrelijih djela, *Hrvatski romani između dva rata*. Ovaj rad analizira Koraćeve doprinose časopisu *Svjetlo*.

Ključne riječi: hrvatski roman, periodizacija, tipologija, Stanko Korać, *Svjetlo*

Dušan Lopašić je 1884. u Karlovcu pokrenuo glasilo *Svjetlo*, koje je izlazilo do 1919. godine. Njegovo ponovno izlaženje povezano je s prethodnim osnivanjem Pododbora Matice hrvatske 1965. godine, što uopće nije bilo je-dnostavno. Maticu hrvatsku je u to, još uvijek ideološki okamenjeno, vrijeme bilo moguće obnoviti pod dva uvjeta. Prvo je trebalo da se okupi 10 osoba, a drugo da osnivači i članovi budu radnici u skladu s proklamiranom diktaturom proletarijata jer su sva zanimanja morala biti atribuirana kao radnička u širokom dijapazonu od znanstvenih do zdravstvenih radnika. Prvi član radnik bio je osnivač Stjepan Mihalić, zatim Radovan Radovinović, čiji je zadatak bio da pronade još osmoro takvih „radnika”. Uspio je naći sedmoro Hrvata, dvojicu Srba i jednog Slovenca, pa su se tako među članovima – ovog puta

kulturnim radnicima – Matice hrvatske našli Stanko Korać i Bogdan Nišević te Silvin Jerman. Nakon toga je pokrenuto i matičino *Svjetlo* kao podlistak *Karlovačkog tjednika*, koji je u tom obliku izlazio do 1971. s podnaslovom „Prilog za kulturu, znanost i umjetnost”.

Stanko Korać spada među obnovitelje Matice hrvatske u Karlovcu i pokretače glasila *Svjetlo*, u kojem je pokazao pripadnost hrvatskoj i srpskoj nacionalnoj paradigmi u multinacionalnom prostoru Hrvatske jer je svojim radovima, kontinuiranim praćenjem i dubokim razumijevanjem hrvatske književnosti jasno očitovao svoju interkulturalnost i bikulturalnost. Od 1965. do 1968. objavio je u prilogu *Karlovačkog tjednika* osam znanstvenih i kritičkih radova o hrvatskim piscima: Hinku Davili, Ivanu Mažuraniću, Milanu Kovačeviću, Grguru Karlovčanu i Ulderiku Donadiniju, bosanskom piscu Hasanu Kikiću i dva teksta od iznimne književnoteorijske važnosti „Nužnost i realnost književno-historijske periodizacije” i „Tipologiju tematike hrvatskog romana između dva rata”, čime se istaknuo kao najcjenjeniji autor. Neke tekstove je prvi puta publicirao upravo u *Svjetlu*, koje je bilo vježbalište njegovih književnih promišljanja, a njih je nakon nekoliko godina uvrstio u jedno od svojih nazrelijih djela *Hrvatski roman između dva rata*. Iz ovih nekoliko opaski vidljiva je Koraćeva enciklopedijska književno-znanstvena obrazovanost i vrlo širok tematski interes, što se ogledalo u konciznom pojmovnom vokabularu i detaljnom uvidu u autorske zamisli te sustavnom i komparativističkom poznavanju problematike svjetske književnosti. Premda *Hrvatski biografski leksikon* njegov čitav opus i pristup hrvatskoj romanesknoj prozi do 1972. redukcionistički ostavlja na „tradicionalističkoj tematsko-ideološkoj razini”, to nije bila osnova njegove književno-znanstvene metodologije, što dokazuju tekstovi u *Svjetlu*. U svojim tekstovima prije svega analizira stil kroz koji evaluira književne vrijednosti autora i djela. Svako književno djelo povijesno i komparativno situira u interakciji hrvatske i stranih književnosti, a u prosudbama se čvrsto drži estetskih načela i kategorijalne postojanosti.

Čitati visoko vrijedne akademske tekstove u lokalnom tjedniku bila je kulturna senzacija. Stanko Korać je upravo u *Svjetlu* pokazao pripadnost hrvatskoj i srpskoj kulturnoj baštini u multinacionalnom prostoru Hrvatske jer je svojim radovima i dubokim razumijevanjem hrvatske književnosti i njene povezanosti sa svjetskom književnošću jasno očitovao svoju paradigmatsku

interkulturalnost i bikulturalnost. Od 1962. do 1967. djelovao je kao profesor i direktor Pedagoške akademije u Karlovcu, a autorski se istaknuo već u prvom broju udarnim tekstom na naslovnici „Hinko Davila – Šenoin sljedbenik” (Korać 1965a), objavljujući svake godine po nekoliko značajnih eseja, studija i književnih kritika sve do 1968. godine. Kao najcjenjenijem suradniku radovi su mu u pravilu objavljivani na prvoj stranici *Svjetla*. Moj literarni početak dogodio se upravo u *Svjetlu* 1969. godine, kada sam još bio gimnazijalac, a uz Stanka Koraća važno je u tom razdoblju spomenuti i njegovu suprugu Tatjanu, ruskog porijekla, koja mi je predavala ruski s tako impresivnom intonacijom, da ju je to poslije dovelo na mjesto lektorice na rusistici na zagrebački Filozofski fakultet, gdje smo se sretali dok sam studirao jugoslavenske jezike i književnost i filozofiju. Preminula je 6. studenoga 2024. u Dugoj Resi a 22. studenoga 2024. njenu urnu položili su u grob pored Stanka u Beogradu njihovi sinovi Želimir i Igor.

U spomenutoj raspravi o Davili Korać je odmah pokazao svoju analitičku sklonost prema komparativnim sagledavanjima romana, pa tako i prema njegovim uzorima, predstavivši hrvatski roman od Novakovih *Posljednjih Stipančića* do prvog Šenoinog povijesnog romana *Zlatarovo zlato*, a Hinka Davilu kao njegovog sljedbenika, na više mjesta ukazujući i na njegovo oslanjanje na Kumičića. Prvi roman *Teški dani* (1900) ispunjen je rodoljubnim idejama 19. stoljeća u kojem je glavni lik Krsto Frankopan. Korać navodi njegove romantičarske elemente,

[...] slijedeći ton pripovijedanja i kompoziciona rješenja književnih fabularizatora, tako da on pored pragmatizma u povijesti vidi i njenu slikovitu stranu, koja je u bojevima, fantastičnim susretima, otmicama lijepih djevojaka, slučajnostima i u indeterminističkoj volji božjoj. (Korać 1965a: 1)

Iz ovih nekoliko opaski vidljiva je Koraćeva književno-znanstvena obrazovanost, što se ogleda i u pojmovnom vokabularu i u uvidu u autorske zamisli i izvedbe. Njegove primjedbe su ideološki danak tadašnjem klasnom dobu: „U ovom se romanu prikazuju samo plemići a drugih specijalnih grupa nema, seljaci i građani spomenuti su tek po neki put” (ibid.). Međutim, on se kritički postavlja i prema toj navadi: „Ne znamo kakvi su problemi građanstva i seljaštva, ne vidi se da sve nevolje što ih Hrvatska trpi podnose u prvom redu staleži bez političkih prava” (ibid.). Davila ima socijalni nedostatak

jer piše samo u perspektivi gledanja hrvatskog plemstva prema tuđoj vlasti, ugarskoj, austrijskoj, turskoj, mletačkoj, dok je jedini „Šenoa vidio suprotnosti između klasa i staleža” (ibid.).

Hrvatski biografski leksikon čitav njegov opus i pristup hrvatskoj romanesknoj prozi do 1972. redukcioniistički ostavlja na „tradicionalističkoj tematsko-ideološkoj razini”, što ne odgovara literarnim faktima, jer se to pojavljuje samo u ovom prikazu, a on je u *Svjetlu* pisao četiri godine. Dakle, prije 1972. godine, naglašavajući u prvom redu interpretativnu važnost poetskih, estetskih, kompozicijskih i stilističkih elemenata književnog djela i konzistentnost njegovih likova.

Drugi analizirani roman *Igračka valovja* (1904) roman je o Karlovcu i o Hrvatskoj iz vremena Napoleonove Ilirije u kojem Davila osuđuje politiku bečkog dvora, ali i dalje ostaje vjerniji Kumičiću nego Šenoi: „Život karlovačkih građana pod Napoleonovom upravom nije dat realističkim književnim sredstvima” (ibid. 1). Zašto se Korać nakon toga ipak odlučio u naslovu svoje rasprave ostaviti Šenou, a ne Kumičića? Zato jer Davila, u to ipak Šenoino doba, uz estetsku i etičku komponentu u književnosti, poput Šenoe, traži povijesnu i socijalnu komponentu, dok Kumičić „dopunjuje” povijest čitalački privlačnim a izmišljenim trivijalnostima.

U kratkoj studiji „Epičnost Mažuranićeve 'Smrt Smail-Age Čengijića'” (Korać 1965b), tiskane u drugom broju 1965. godine, Korać ostaje metodološki privržen historizmu u kontekstu ovog izazovnog epa, ali ga ponajprije zanima njegova stilska pripadnost, koja je po njemu značajna za shvaćanje ovog djela. To je osnovno pitanje na koje nisu odgovorili ni Aleksandar Flaker ni Krešimir Georgijević, niti je na njega moguće odgovoriti usporedbom s Homerovom epikom. Korać dokazuje da u Mažuranićevoj epici ima i lirike kakve nema u drugim epovima. Ima još nečega:

Genijalnost Mažuranićeve pjesni nije u otkrivanju junaštva ili kukavičluka nego u otkrivanju složenosti Smail-agina lika, a ova se složenost vidi, naravno, na psihološkom planu. (ibid. 12)

Kao romantičara, Mažuranića uspoređuje sa Scottom i Manzoniem.

U komparativističkoj studiji „Nužnost i realnost književno-historijske periodizacije” (Korać 1966a) polazi od stava:

Svima nam je jasno da postoje duboke veze između književnog djela i svijeta, ali postavlja se pitanje: kako to da u jednom historijskom času nalazimo književna djela različitih struktura mada je sasvim jasno da je kvalitet svijeta toga časa isti. (ibid. 11)

I tu je jedan od odgovora – stilističnost – stoga valja upoznavati stilske karakteristike nekog razdoblja služeći se filozofijom, psihologijom i historiografijom. U Gogoljevo vrijeme u ruskom duhovnom životu velik utjecaj imala je Hegelova filozofija, „a ova filozofija teoretski je najbliža realizmu Balzacova, Stendhalova, Dickensova i Gogoljeva tipa” (ibid.). Istim sistemom pojmova ne može se odrediti karakteristika jedne književne epohe, već se mora ići od djela do djela, što važi i za Baudelairea, Flauberta, Henryja Jamesa, Zole, Mallarméa, ali i Nehajeva i Polića Kamova. „Andrića treba studirati iznutra, iz ‘Gospođice’, a ne izvana, iz historijske epohe.” (ibid.) Radi svega toga „periodizacija ne može biti ni apsolutna ni lažna, ona je relativna i u tome je njena osnovna pojavnost” (ibid.).

Rođenog Karlovčanina, književnika, publicistu i liječnika Milana Kovačevića, velikog pravaša, katolika i političkog emigranta, opisao je u analizi „Socijalni aspekt romana Milana Kovačevića” (Korać 1966b). Njegov roman *Polomljena krila* (1912) prikazao je kao jedini hrvatski roman o pobjedi monopolističkog kapitalizma. Ali:

Ovo što donosi Kovačević vrijedi samo kao sociološka građa, jer ni jednom Dickensu nije uspjelo da u romanu MARTIN CHASLWIT s podjednakom snagom prikaže Englesku i Ameriku i on je klasičan primjer kako pisac može prodrijeti u srce samo jednog naroda, a to je uvijek vlastiti narod. (ibid.)

U drugom romanu *Val* (1913) Korać opaža da Kovačević nije u dovoljnoj mjeri slijedio naturaliste jer:

Dok su realisti (Đalski, Novak, Leskovar, Tomić i drugi) nastojali da sačuvaju objektivnost i da se ne pokazuju lično, Kovačević se nije mogao suzdržati, pa je stalno provirivao iza svojih lica žaleći njihovu sudbinu. (ibid.)

Korać kritizira način na koji on prikazuje propadanje plemstva u Hrvatskoj i patricija u Dalmaciji. S druge strane: „Nigdje u književnosti nisu izrečene ovako pakosne i netrpeljive riječi o seljaku.” (ibid.) U romanu *Zlotvor* (1914) obrađuje izgradnju željezničke pruge Zagreb–Rijeka, što je promijenilo priredu Karlovca i okoline jer je promet sa cesta i rijeka prešao na željeznicu.

Zaplet je postavljen u vezi izbora narodnog zastupnika Mate Radoševića, kradljivca, zbog čega Kovačević proročki zaključuje da samo kradljivci mogu biti bogati i uvaženi ljudi, tako da je Radošević postao glavni lik – zlotvor.

Bez svakodnevnog politikantstva Kovačević ne može pisati, ali se pomoću njega ne mogu prikazati ljudski karakteri, te se ovo mora smatrati najozbiljnijom slabošću ne samo ovog romana nego svih onih koji nastaju na sličan način. (Korać 1966b: 8)

U Kovačevićevim romanima „nema umjetnosti, ali zato ima socijalnih problema” (ibid.). Ovakvom konstatacijom Korać ostaje vjeran visokim standardima lijepe književnosti.

U pregnantnoj analizi „Tipologija tematike hrvatskog romana između dva rata” (Korać 1967a) ukazuje na interakciju između neumitnosti povijesnog kontinuiteta i čovjekove težnje da nađe svoje mjesto u njemu, što u historijskom romanu daje epsku prostornost, po svojim dimenzijama blisku klasičnoj epskoj prostornosti. „Historija je objektivna nužnost, a čovjek je individualna nužnost i s tom spoznajom izlazimo iz historijskog romana.” (ibid. 1) Historijskom determinizmu historijskog romana dodaje se socijalni i društveni determinizam. Zatvaranje individue u njegov socijalni univerzum i suočavanje sa silama koje ga uništavaju, tjerat će ga da se prepušta tom svom univerzumu koji ga također uništava, a tu počinje psihološki roman. Razdoblje moderne ne donosi samo historijski i socijalni nego i psihološki roman. Između dva rata historijski roman zauzimao je manje od desetine ukupne produkcije, dok se na psihološki i socijalni roman odnosio najveći dio te produkcije. Tome se pridružuje i nekoliko ratnih, političkih, naturalističkih i lirskih romana koji mogu biti i ljubavni romani, budući da je u tom razmatranom razdoblju neki čisti žanr bio manje moguć. To znači da „moramo priznati da se pitanje žanra u romanu koji izražava ovaj svijet što je izgubio kauzalnost, mora postaviti na nov način” (ibid. 6). Stoga: „Zašto bi, Jamesov kratki roman 'Okretaj zavrtnja' (*The Turn of the Screw*) bio samo psihološki kad je glavna junakinja samljevena metafizičkom neizvjesnošću koja neprekidno užasava?” (ibid.)

To vrijedi i za Krležine romane *Banket u Blitvi* i *Na rubu pameti*. Među lirske romane ubrojio je *Dunju u kovčegu* Milana Begovića i *Zapaljenu krv*

Stjepana Mihalića. Ali, i u njima ima koncesija filozofskom i naučnom pogledu na svijet, pa konstatira da u najboljim hrvatskim romanima između dva rata – Krležinim, Cesarčevim i Kozarčevim – „nalazimo esejiziranu naraciju i težnju prema pojmovnom izrazu” (ibid. 6).

Poput ranijeg priloga i sljedeći prilog „Hasan Kikić: Bukve (1938.)” (Korać 1967b) izvadak je iz jedne šire studije. Kikić u opisivanju bosanskog sela ide Kočićevim putem. Društvena šikana vodi seljaka Kokina u zatvor jer agi, s obzirom na nerodnu godinu, nije mogao dati polovicu plodova. Bez mudrovanja i verbalizama, „pisac je odmah pronašao ton i čitalac očekuje takav nastavak i raduje se zbog toga” (ibid. 8). Svog je junaka stavio u „realne društvene odnose sa izrazitom ideološkom jasnoćom u kojoj se vidi klasna podijeljenost društva” (ibid.). Međutim, u drugom i idućim poglavljima pripovjedač je počeo mudrovati, pa su se lijepe konkretnosti a i sam glavni junak izgubili. Tako dolazi do paradoksa jer se Kikić „odlučio da prikaže probleme sela i zato nije uspio da prikaže seljaka” (ibid.). A to je viđena spisateljska pogreška: „Već je Balzac kritizirao one pisce koji žele da na 200 strana prikažu 200 događaja i tu primjedbom moramo ovdje istaći jer ona pogađa srž stvari.” (ibid.) Kikićev sirotinjski materijalizam ubio je dušu ove knjige.

U iscrpnoj književnoj kritici romana „Grgur Karlovčan: Natopljene brazde (1939.)” Korać (1968a) dijeli pisce na najistaknutije, srednje i male pisce, u koje spada Karlovčan, koji je na veliku svjetsku ekonomsku krizu od 1929. do 1933. književno reagirao odjecima te krize na selu. Osim Kafke, smatra Korać, gotovo da nije bilo pisaca koji bi mogli izraziti više od rezignacije, raznih oblika psihopatoloških ekscesa, socijalnih protesta, novih etičkih vrijednosti i stravične slikovitosti monstruozne stvarnosti fašizma. Siže Karlovčanova romana sukob je seljaka i seoskog trgovca u podravskom selu Podolju. Nakon uništenja prirodne privrede, seljak je nasilno uključen u robno-novčane odnose. Seljaku Modrušu treba novac, ali neće da se prodaje. Glavni junak Đuka Marin ima i nematerijalne probleme jer se osjeća kao stranac u svom selu.

Taj osjećaj da čovjek mora biti stranac uvijek kada je prisutan u sadašnjosti podigao je do modernog književnog motiva A. Camus. Karlovčan je naslutio nažalost, samo u fragmentima, koji inače nisu podignuti i do najboljeg literarnog izraza. (ibid. 8)

Nije umjetnik jer nema daha i ne može dugo izdržati u oblikovanju umjetničkog prostora.

I posljednja studija „Ulderiko Donadini: Vijavice (1917.)” (Korać 1968b) prvo je izašla u *Svjetlu*, a potom u *Hrvatskom romanu između dva rata* (362. broj *Rada JAZU* iz 1972. i samostalno izdanje iz 1974. i 1975.), koji je postao jedno od njegovih najzrelijih djela, što svjedoči o iznimnoj literarnoj vrijednosti prinosa *Svjetlu* – koje je bilo vježbalište njegovih književnih promišljanja. Korać započinje svoj tekst stavom: „Piscu nije stalo do socijalne brige, on traži ono što je vječno.” (ibid. 1) U tom vječno ljudskom postoji mračna nagoniska energija. Glavni junak Aurel Šubić okrenut je toj rušilačkoj vjeri i samouništenju. Ali, razlog je ipak ljudski, neuzvrćena ljubav Nine Petrović. Usprkos svemu tome pati od dosade koju nastoji nadići zaboravom i čulnošću, što je karakteristika u svim modernim književnim pravcima. Stvarnost ostaje materijalno jedinstvo te ne postoji vrhovna duhovna vrijednost. Nejasni postupci takvih junaka koincidiraju „s njima nejasnom stvarnošću u kojoj egzistiraju”. Šubićeva ispovijedanja, kao i u velikim i malim romanima, imaju tajnu i na čitaoce djeluju „privatnom i intimnom intonacijom” (ibid.). On bez razloga polijeva svog profesora čašom vina, kao što

Camusov Mersault u romanu „Stranac” ubija nekog Arapina na plaži bez razloga. Očito je da bezrazložni čin postaje jedan od važnih elemenata u modernom romanu, a ovaj čin ne možemo drukčije tumačiti nego pomoću indeterminizma i pomoću odstupanja od zakona kauzaliteta. (ibid. 8)

Šubić se može usporediti s Dostojevskijevim likom Stavroginom, s time da je Šubićeva rezignacija mirna, a Stavroginova intenzivna. Razlika dolazi od korištenja književne tehnike. Dostojevski je realist koji stvara dojam da se neki događaj odvija upravo sada, a kod Donadinija je sve u prošlosti. Njegova ekspresionistička afektivna proza stoji na temeljima apsurdna. Svakidašnjica postaje apstraktna i stoga što „Donadini nije veliki umjetnik” (ibid.). Ali postaje umjetnik u situaciji prikaza Šubićeva osvješćivanja. Slavko Batušić i Ivan Nevistić ovaj su roman uspoređivali s Dostojevskijevom *Braćom Karamazovima*. Ipak, za Koraća ovo nije umjetnički roman, nego problemski, a takvih romana ima od Gjalskijevog *Radmilovića*, Radošević-evih *Karikatura* do Polić Kamovljeve *Isušene kaljuže*.

Summa summarum, u četiri godine suradnje u *Svjetlu* Stanko Korać je suvereno demonstrirao svoje književnoznanstveno, književnoteorijsko, književnopovijesno i književnokritičko znanje s impozantnom kakvoćom erudicije te snažnim analogijama unutar hrvatske i stranih književnosti. Njegov je ukus estetski dosljedan a strukturalna analiza počiva na kategorijalnoj postojanosti, čime autonomno i stvaralački vrednuje književne pojave, djela i autore.

Bibliografija

Korać, Stanko. 1965a. Hinko Davila – Šenoin sljedbenik. *Karlovački tjednik, Svjetlo* 1/1965 (28. listopada 1965.).

Korać, Stanko. 1965b. Epičnost Mažuranićeve „Smrt Smail-Age Čengijića”. *Karlovački tjednik, Svjetlo* 2/1965 (25. studenoga 1965).

Korać, Stanko. 1966a. Nužnost i realnost književno-historijske periodizacije. *Karlovački tjednik, Svjetlo* 1/1966 (27. siječnja 1966).

Korać, Stanko. 1966b. Socijalni aspekt romana Milana Kovačevića. *Karlovački tjednik, Svjetlo* 5/1966 (2. lipnja 1966).

Korać, Stanko. 1967a. Tipologija tematike hrvatskog romana između dva rata. *Karlovački tjednik, Svjetlo* 1/1967 (2. veljače 1967).

Korać, Stanko. 1967b. Hasan Kikić: Bukve (1938.). *Karlovački tjednik, Svjetlo* 4/1967 (5. listopada 1967).

Korać, Stanko. 1968a. Grgur Karlovčan: Natopljene brazde (1939.). *Karlovački tjednik, Svjetlo* 2/1968 (7. ožujka 1968).

Korać, Stanko. 1968b. Ulderiko Donadini: Vijavice (1917.). *Karlovački tjednik, Svjetlo* 5/1968 (30. svibnja 1969.).

CREATIVE CONTRIBUTION OF STANKO KORAĆ IN THE CONTEXT OF THE JOURNAL *SVJETLO*

Summary

Stanko Korać is among the key figures in the revival of Matica hrvatska in Karlovac and one of the initiators of the journal *Svjetlo*. Between 1965 and 1968, he published eight scholarly and critical essays in the supplement of *Karlovački tjednik*, focusing on Croatian writers such as Hinko Davila, Ivan Mažuranić, Milan Kovačević, Grgur Karlovčan, and Ulderiko Donadini, as well as the Bosnian writer Hasan Kikić. Additionally, he authored two texts of exceptional theoretical importance, "The Necessity and Reality of Literary-Historical Periodization" and "The Typology of Themes in Croatian Novels Between the Wars", which established him as a highly esteemed author. Some of these works were first published in *Svjetlo*, which served as a testing ground for his literary reflections. Several years later, these writings were incorporated into one of his most mature works, *Croatian Novels Between the Wars*. This paper analyzes Korać's contributions to the *Svjetlo* journal.

Keywords: Croatian novel, periodization, typology, Stanko Korać, *Svjetlo*